



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

15. An donatio remuneratoria Principum transeat in vim contractus, ita vt reuocari non possit, maxime si Reges donent sub nomine Dignitatis. Ex p. 8. tr. 6. res. 122.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

## RESOL. XV.

An donatio remuneratoria Principum transeat in vim contractus, ita ut reuocari non possit, maxime si Reges donent sub nomine dignitatis? Ex part. 8. tract. 6. Ref. 122.

§. 1. **R**espondeo donationem factam à Principe ex causa remunerationis, tanquam contractum onerosum, liberè reuocari non posse; in individuo tradit Felinus in c. noui. n. 7. de iudic. Romanus cōf. 436. vers. septima principalis conclusio, Alexander cōf. 101. n. 1. lib. 1. cōf. 5. n. 19. c. 20. cōf. 78. lib. 4. Ruinus cōf. 207. n. 7. lib. 1. cōf. 162. n. 10. lib. 4. Decius cōf. 566. Iason cōf. 4. vers. Quarto principaliter, vol. 1. Lupus in rubr. de donat. Capic. dec. 21. n. 15. c. 24. n. 13. c. dec. 77. n. 3. Nata cōf. 268. n. 5. c. 7. lib. 2. Tiraquellus in l. si unquam, v. Donazione largitus, n. 15. C. de reuoc. donat.

2. Hinc regulare est, quod talis gratia, seu concessio propter beneficentiam non potest tolli, nisi expressa iusta causa, & quæ publicam respiciat utilitatem, per textum in l. Titius puerum ff. de obsequia liber. l. Lucius, C. de euit. l. item si verberatum, §. prater ea, vbi Bartolus & Angelus ff. de rei vindic. Baldus in l. qui se patris, Cod. vnde liberi. Hippolytus cōf. 57. n. 27. Andreas in c. 1. §. prater ea Ducatus de prohib. feud. alienat. & in cōstit. ea que in titul. quod nullus Pralat. & plenius & magistralius in cap. similitur, circa princ. c. 6. de Capit. qui cur. vend. vbi, si non potest reuocare feudum, Baldus sing. in cap. 1. de natur. feud. Felinus in d. c. noui. n. 7. de iudic. Iason in l. 1. n. 2. ff. de pactis, Alexander cōf. 116. vol. 2. cōf. 135. n. 2. 1. vol. 4. Grammaticus vob. 28. Nata cōf. 258. n. 5. cū pluribus sequent. xpl. 2. per pulchrè Lucas de Penn. in l. fin. C. de condit. in publ. horr. lib. 10. pertotum, & in terminis Bernardus cōf. feud. 6. per totum, & præsertim, in vers. sed pro varietate mueria satis notabiliter distinguendo.

3. Et ea quidem de causa Principi non creditur, siue ipsam expresserit in specie, siue dixerit generaliter ex causis animum nostrum dignè mouentibus, siue utramque affirmauerit, siue specialem, & generalem, & quia in his, quæ non potest facere sine causa expressa, & iusta, ut est, quando vult tollere ius tertij, nullatenus est ei credendum, sed requiritur, quod causa illa, siue allegata & adducta fuerit, siue in animo eius recondita, quæ tamen possit arbitrio boni viri, & facilliter cogitari, & expendi, sit vera, & iusta, & amplius si de veritate, & iustitia non appareret, quod probetur per impertantem. Et hæc omnia docet Cabretos de neru. lib. 2. c. 3. n. 7. c. sequentibus, cui ego addo Fragosum de Republica, p. 1. lib. 3. disp. 5. n. 47. vbi firmat, posse Reges facere donationes, moderate tamen, ita ut non possint reuocari à successoribus, si donent sub nomine dignitatis. Ita Capic. supra scriptus, dec. 121. n. 4. Quia id, quod fit sub nomine dignitatis obligat successores, teste Decio in c. 1. de prebend. per textum in c. quoniam Abbas, de offi. de leg. & ibi notata. Quando verò concessio fiat sub nomine dignitatis, variant Doctores. Abbas in d. c. quoniam Abbas, opinatur non fieri quando concessio incipit, Rex Philippus, ex eo, quia quamuis Rex sit nomen appellatiuum, Philippus est nomen proprium. Capic. tamen dec. 21. n. 6. credit hoc modo factam concessionem esse sub dignitate, proindeque perpetuò durare, nec posse reuocari à successoribus, tunc enim concessum est à Rege in dignitate constituto, & in subscriptione apponit duntaxat, Rex, quod cit nomen dignitatis; sequitur Cabed. 2. part. decisi. 19. n. 6. aliter enim nulla constitutio edita à Summo Pontifice diceretur tribui sub nomine dignitatis, quod non est dicendum cum incipiat, Clemens Papa.

## RESOL. XVI.

An donationes remuneratorie Principum si sint immoderate debeant rescindi, etiamsi iuramento priuilegium, & donatio firmaretur? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 123.

§. 1. **V**olui de hac materia latius tractare, & in particulari, ut Reges abstineant ab immoderatis donationibus, quæ vergunt potestatem in damnum ætatis, & boni publici. Afferro itaque, quod quamuis Princeps teneatur suis subditis, aut eis, qui aliqua seruitia exhibuerint, illa rependere, maxime cum facere promissit, c. 1. de donationib. Tiraquellus de nobilit. c. 37. an. 4. c. D. Molina de primog. lib. 1. c. 3. n. 20. & ibi eius additio, Berouius cōf. 65. n. 11. vol. 1. Crauetta cōf. 884. n. 6. Bocio vol. 2. cōf. 129. n. 108. Būrg. de Paz cōf. 25. n. 9. Menoch. cōf. 307. n. 11. Carolus Bordell. cōf. 22. n. 31. Augustinus Barbosa in collect. d. c. 1. de donationib. quia vi metu penarum, etiam exhortatione pramiorum boni efficiuntur, l. 1. ff. de iust. & iur. tamen id quod respicit Reges, facere beneficia, debet accipi iuxta seruitij meritum, alias enim non censetur donatio remuneratoria, ceterum vers. data rei quantitas, de donat. l. si sponso, §. circa venditionem, & l. sed si vir. s. duo. ff. de donat. inter. notant communiter Doctores in l. si donatione, C. de col. lar. Bartolus, & alij scribentes in l. frater à fratre, ff. de condit. indeb. & in l. Antilius Regulus, vbi latè Ioannes de Imola ff. de donat. Hieronymus Gratus cōf. 147. n. 23. Romanus cōf. 26. n. 3. Tiraquellus in l. si unquam, vers. susceperit libero, n. 47. C. de reuocandis donat. Surtus de alimentis, prinileg. 72. v. 5. & 6. cum Ruino, Socino, Mantica, & alijs Rotæ decisionibus, Gratianus tom. 2. disceptation. c. 383. n. 6.

2. Alijs enim, si excedit merita, & seruitium donatio, ut immoderata non valeret, iuxta quod notatur etiam Principi non licere magnas donationes facere, cap. intellecto, de iureiurando, vbi communiter Doctores, Albericus in premio, §. discipuli. n. 17. Bartolus in l. 3. §. plane ff. quod vi aut clam, Iason. lib. 1. cōf. 36. num. 1. Alexander lib. 1. cōf. 1. num. 28. Corsetus de potestate Regia, quest. 4. Couarruias in cap. quamuis paltum, §. 1. num. 4. vers. quod autem Rex, Palacios Rubios in cap. per vestras, de donat. inter. §. sed est pulchra arbitratio, n. 41. pluribus Miercz de maiorat. 4. part. q. 1. limitatio. ne 6. n. 28.

3. Vnde stante publica utilitate, priuilegia, quæ Regale patrimonium maxime lædunt, sint rescindenda, etiamsi iuramento priuilegium, vel donatio firmaretur, ut præter supra adductos, & c. intellecto, de iureiurando, Holtiensis, Ioannem Andream, Butrium, & Panormitanum ibi, & reliquos iam relatos, probatur Oldradus cōf. 94. Rolandus lib. 2. cōf. 2. n. 9. Antonius Petra de potestate Principis, c. 17. n. 20. cum sequentibus. Molina lib. 1. de primogeniis, c. 3. n. 17. & 18. Albericus, & que ex Restauro Castaldo, Menochio, Azenedo, Miercz, Ludotico Gomez, Menchaca, & alijs congestis addit. Molling n. 17. & 18. Ioannes Garcia de nobilitate gloss. 1. §. 1. n. 10. cum sequentibus. Intrigliolus de feudis, centuria 1. q. 3. n. 163. cum sequentibus. Loazes in allegatione pro Oppido de Mula, dub. 1. Azenedo in l. 3. tit. 10. lib. 5. Recop. & probatur in l. 1. tit. 17. l. 4. tit. 1. c. part. 2. Gregor. Lopez in l. 8. tit. 1. eadem partita, Nicolaus Rubinet lib. 4. dec. 4. n. 16. vsque ad 22. Idque procedit etiam in donationibus factis in seruitiorum remunerationem Belluga in speculo Principis rubr. 9. n. 5. & 8. Molina d. c. 3. n. 18. Azenedo in l. 1. tit. 10. lib. 5. Recopil. n. 11. Palacios Rubios in rubric. de donat. inter, §. 69. n. 14. cum sequentibus. Pinellus in l. 1. Cod. de bonis maternis, §. part. n. 62. vers. Inferius decimo quinto, Matienzo in l. 1. tit. 7. lib. 5. gloss. 9. num. 1. & alij.

Itaque